

เทศน์เช้า วันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๙

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราตั้งใจฟังธรรมนะ เราฟังธรรมเพราะเราเป็นผู้ประเสริฐ เป็นผู้ประเสริฐ เป็นผู้ค้นหา แสวงหาสิ่งที่โลกเขาหาไม่ได้ สิ่งที่ทางโลกเขาหาได้ เขาหาโลกธรรม ๘ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ ขสลาภบรรดาศักดิ์เพื่อความมั่นคงในชีวิตของเขา แล้วไม่มีสิ่งใดมั่นคงเลย มันมีแต่ฝัน มีแต่ไฟเผาตัวในหัวใจ มันจะเอาความมั่นคงมาจากไหน

ถ้าความมั่นคงของเรา เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนา เราทำบุญกุศลกัน เราแสวงหาบุญกุศลกัน บุญกุศลเพื่ออะไรล่ะ เพื่อให้หัวใจมันไม่เร่าร้อน จนเกินไปนัก ถ้าเร่าร้อนเกินไปนัก คนเราเกิดที่อำนาจวาสนานะ คนที่มีอำนาจวาสนาทำสิ่งใดจะ ประสบความสำเร็จๆ วาสนานั้นเป็นวาสนา วาสนาถ้าไม่ทำสิ่งใดเลยมันก็ไม่มีความหมายอะไร

ที่นี้วาสนา คนที่มีอำนาจวาสนาเกิดมาประสบความสำเร็จในชีวิตๆ แต่ถ้าเขาไปสะกิดใจ สิ่งใด เขาบอกว่าชีวิตนี้มันคืออะไร สิ่งที่เขาประสบความสำเร็จในชีวิตแล้วมันมีคุณค่าแค่ไหน ชีวิตมีความทุกข์แค่ไหน เขาจะแสวงหาธรรมของเขา แสวงหาธรรมะ แสวงหาธรรมะก็เหมือน พวกเรานี้ไง ที่เราแสวงหาๆ ธรรมะกัน ที่เรามาวัดมาวากัน เราก็กี่มาแสวงหาคุณธรรมในหัวใจของเราไง ถ้าเรามาแสวงหาคุณธรรมในหัวใจของเราละ กิริยาของใจๆ มรรคผลเป็นกิริยาทั้งนั้น นะ สติ สมาธิ ปัญญาเป็นกิริยา เราต้องแสวงหาขึ้นมาไง ความคิดมันเป็นกิริยา มันเผาหัวใจมันก็เป็นกิริยา แต่เราไม่รู้เท่าทันมันไง

แต่ถ้าเรามีสติปัญญา เรามีสติปัญญา เราฝึกหัดของเรา เราทำความสงบของใจ ทำความสงบของใจจนจิตเห็นอาการของจิต ถ้าจิตเห็นอาการของจิต เราจะเห็นกิริยาของใจ กิริยาของมัน การกระทำของมันไง

คนเรา เขาไม่รู้จักรักการกระทำของมัน เราจะเท่าทันมันได้อย่างไร เราอยู่บ้าน ลูกมัน กลับมาจากโรงเรียนมันก็มาฟ้อง เราเห็นมันฟ้อง ผลที่มันฟ้องเท่านั้นนะ แต่ที่มันทำกันที่ โรงเรียน ทำอะไรเราไม่เห็นไง

นี่ก็เหมือนกัน เราว่าเราทุกข์ๆ เราทุกข์ เราบอกเรามีบุญกุศล เราจะทำคุณงามความดีของเรา มันหลากหลายไง มันหลากหลายนะ ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมๆ อนุปัฟพิกถาท่านนั้นนะ พูดถึงระดับของท่าน ท่าน การที่ท่าน ผลของท่าน อนุปัฟพิกถาท่านแล้วเราจะเป็นคนที่มีความน่าเชื่อถือ เราจะเป็นคนที่มีศีล เราไม่พูดปดมดเท็จ เราจะมีสัจจะ เราจะมีคุณค่าในสังคม แล้วถ้าเราทำทานๆ ของเรา ทำทานของเราเนะ ผลของมัน ผลของมันคือคุณงามความดี ความดีคือความดีใจ ความดีมันมีตั้งแต่เริ่มต้น ตั้งแต่พื้นๆ ขึ้นไปจนความดีของเราเนะ

เวลาครูบาอาจารย์ของเรา ธรรมะฟากตายๆ คุณงามความดีของพระกรรมฐานเราเวลาถึงที่สุดแห่งทุกข์ เวลาถึงที่สุด เขาสละชีวิตเลยละ สละชีวิต เวลาเราเห็น คูสิ คูพระเวสสันดรท่าน สละลูก สละเมีย เราก็มั่นกินไปๆ ทั้งนั้นนะ เวลาพระโพธิสัตว์แต่ละภพแต่ละชาติท่านสละชีวิตของท่าน สละชีวิตของท่าน ท่านเกิดเป็นสัตว์แล้วท่านสละชีวิตของท่านเพื่อให้เนื้อของท่านเป็นอาหารของพวกพรานหลงป่า นี่ท่านสละชีวิตๆ

การสละชีวิตแบบนั้น สละชีวิตแบบนั้นเป็นผลของท่าน เพราะท่านไม่มีสติปัญญาไง แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเราเวลาท่านมาประพฤติปฏิบัติของท่านเนะ เวลากิเลสมันหลอก กิเลสมันหลอก เดี่ยวจะเป็นอย่างนั้น เดี่ยวจะเป็นอย่างนี้ เดี่ยวจะเป็นอย่างนั้น เดี่ยวจะตาย นี่ท่านสละชีวิต ธรรมะอยู่ฟากตายๆ

แล้วหลวงตาท่านพูดประจำ เวลาท่านสละตายๆ แล้ว มันสละตาย ตัวเองไม่ตาย แต่กิเลสตาย เวลากิเลสมันจะตาย มันจะมีอะไรตาย มันต้องมีมรรคมีผล มีสติมีปัญญา มีหัวใจขึ้นมา ทำขึ้นมาอย่างนั้น

ฉะนั้น ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาเทศน์ว่าการเผยแผ่ธรรมๆ อนุปัฟพิกถาท่านนั้นนะ ให้เขาทำทานของเขา ถ้าเขาไม่ทำทานของเขา เขาไม่มีพื้นฐานในใจของเขา เขาฟังธรรมะไม่รู้เรื่องหรอก การที่เสียสละ เสียสละแล้วเราได้มันเป็นอย่างไร คนฟังไม่ออก แล้วคนไม่เข้าใจ สิ่งที่เราเสียสละ ที่เราได้ มีแต่เราเข้าถึงจะเราได้ เราเสียสละได้มันเป็นอย่างไรไม่รู้ เราเสียสละแล้วเราได้ แต่คนที่จิตใจเขาสูงส่งเขาเสียสละของเขา เขามีความชุ่มชื่นในหัวใจของเขา เขาเสียสละแล้วเขาภูมิใจของเขา

คูลี คนที่มีปัญญาๆ เขาสร้างโรงเรียน เขาสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับสังคม ให้กับโลก เขาทำแล้วเขาภูมิใจของเขา เขามีสติมีปัญญาของเขา เขาทำเพื่อประโยชน์ เขาทำเพื่ออะไรล่ะ เขาทำเพื่อหัวใจนี้ไง ถ้าหัวใจนี้ นี้อย่างไม่ภาวนานะ ถ้าภาวนาแล้วมันต้องจิตสงบแล้วจิตเห็นอาการของจิต จึงจะเห็นกิริยาของความคิด จึงจะเห็นความคิดของตน คนที่บอกรู้เท่าความคิดๆ เป็นไปไม่ได้หรอก มันรู้เท่าทันอารมณ์

ที่หลวงตาท่านสอนไว้ไง กิเลสมันอยู่บนหัวใจของเรา มันถ้ายรคบนหัวใจเรานะ แล้วมันไปแล้ว ไอล์กลิ่นเหม็นๆ จี๊ของมัน นั่นนี่คืออารมณ์ความรู้สึกของเรา นั่นล่ะเขาว่าเป็นทุกข์ๆ เราได้แต่ที่ถ่ายเอาไว้แล้ว คือมันทำงานประสบความสำเร็จ มันทำงานเสร็จแล้ว กิเลสนะ แล้วมันก็ไปนอนหลับ แล้วเราก็ได้กลิ่นมันไง ที่ว่าทุกข์ๆ ที่บ่นกันอยู่เนี่ย มันเป็นอย่างนั้นมันถึงแก้ไม่ได้ไง เพราะเราไม่รู้เหตุ เราไม่รู้ที่มาที่ไป เราจะไปแก้อะไร เรารู้ว่าของหาย แต่ไม่รู้ว่าใครลัก ของหาย แต่ไม่รู้ว่าใครลักไง แต่ถ้าเราทำความสงบของใจเข้ามาจนจิตเห็นอาการจิต เห็นกิริยาของมัน เห็นความรู้สึกนึกคิดของมัน มันจับต้องได้นะ นี๊ไง มันจะเห็นตัวมัน นี๊ไอล์คนลักๆ

เราของหาย แล้วใครลักก็ไม่รู้ ของหาย นี๊ก็เหมือนกัน ทุกข์ๆ ทุกข์อยู่นั่นนี่ ทุกข์อยู่นั่นนี่ แต่ไม่รู้ว่าเกิดมาจากไหน เกิดอย่างไรไม่รู้ แล้วก็อวดรู้นะ “มันเกิดดับ มันเกิดดับ เตียวมันอนิจจัง”...อันนี้มันธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่รู้จริงหรือ ถ้าคนรู้จริง คนเห็นจริงมันต้องเห็นจริง นี๊ภาคปฏิบัติไง

ปริยัติ การศึกษาเล่าเรียนมาก็ศึกษามาเพื่อสติ เพื่อความรู้ของเรา แต่ภาคปฏิบัติไปแล้วมันจะเห็นคุณค่ามัน เห็นคุณค่า แล้วพอเห็นคุณค่า เวลาหลวงตาท่านพูด ใครจะทำดีทำชั่ว เรื่องของเขา เราจะทำคุณงามความดีวะ เราจะทำคุณงามความดีวะ แล้วหลวงตาท่านทำความดีขึ้นมาไหน คูลี ครึ่งประเทศก็ติเตียนท่าน “ไม่ใช่กิจของสงฆ์ ไม่ใช่กิจของสงฆ์”

ไม่ใช่กิจของสงฆ์ แต่เอ็งได้ประโยชน์มหาศาลเลย ถ้าไม่ใช่กิจของสงฆ์ๆ นะ แล้วสภาวะเศรษฐกิจล่มสลายไปนะ เอ็งจะทุกข์ยากมากกว่านี้เยอะเลย แต่เนี่ยท่านมาฟื้นฟูของท่าน ฟื้นฟูของท่าน ฟื้นฟูของท่านจนเครดิตกลับมา จนความน่าเชื่อถือทางเศรษฐกิจกลับมา ไอล์ผู้ที่กระทำก็ได้ทำเพื่อประโยชน์ของเขา ได้ทำประโยชน์ของเขา เขาได้ทำบุญกุศลของเขา เขาได้ทำเพื่อประเทศชาตินี้ เพื่อให้คนในชาตินี้ได้อาศัยความร่มเย็นเป็นสุข เขาก็ได้ความภูมิใจมา ความภูมิใจนั่นคือบุญ

ไอ้คนที่คัดค้านๆ มันก็ได้อาศัยเหมือนกัน เพราะอะไร เพราะความมั่นคงของเศรษฐกิจ มันก็ได้อาศัยค่าของเงิน มันก็ได้อาศัยของมัน แต่มันบอกว่า “ไม่ใช่กิจของสงฆ์ ไม่ใช่กิจของสงฆ์” มันยังพูดอยู่นะ

ใครจะพูดอย่างไรก็แล้วแต่ ความจริงคือความจริง ถ้าความจริงคือความจริง ครั้งหนึ่งของประเทศเขาไม่เข้าใจเรื่องอย่างนี้ไง เขาไม่เข้าใจถึงคนที่ทำคุณงามความดี เขาทำคุณงามความดีเป็นเรื่องของเขา ไอ้คนที่ติเตียนนะ มันก็อาศัยความดีของเขาเพื่อดำรงชีวิตเหมือนกัน มันจะรู้หรือไม่รู้ก็แล้วแต่ แต่มันได้อาศัย มันได้อาศัยสิ่งนั้นเป็นความมั่นคงของชาติ มันคงของชาติตระกูลของเขา มันคงของการกระทำธุรกิจของเขา มันคงแก่เงินในกระเป๋าของเขา เพราะเงินในกระเป๋าเขายังมีค่าไง แต่มันก็ยังติอยู่นะ

แต่คนที่เขาทำของเขา เขาทำคุณงามความดีของเขา เขาเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เขามีครูบาอาจารย์ของเขาเป็นผู้นำ ทั้งๆ ที่ว่าเขาจะไม่มีโอกาสทำอย่างนั้นได้ ถ้าเขาไม่มีครูบาอาจารย์เป็นผู้นำให้โอกาสทำอย่างนั้นได้ ถ้าทำอย่างนั้นได้แล้ว นี่เป็นโอกาสของเขา ถ้าเป็นโอกาสของเขา เขาริบบหิบบวย เขาทำของเขา แล้วพอท่านนิพพานไปแล้วก็จบ

นี่ก็เหมือนกัน เรามาวัดๆ นี่เป็นโอกาสของเรา ถ้าเรายังมีชีวิตอยู่ เรามีชีวิตอยู่ เรายังมีศรัทธาความเชื่ออยู่ เรายังขวนขวายของเราอยู่ นี่คือโอกาสของเรา แต่ถ้ากิเลสมันปิดบังขึ้นไปแล้ว โอกาสของเราก็ไม่มีนะ เวลาโอกาสของเราไม่มีขึ้นมาแล้ว แล้วก็ยังภูมิใจนะ ของฉันอยู่ครบ เพราะไม่ได้บริจาคให้ใครเลย เออ! ยังภูมิใจอยู่ เพราะอะไร เพราะกิเลสมันจับบนหัวใจไปแล้ว

แต่นี้เรามาฟังธรรมๆ ที่เราทำมันไม่มีสิ่งใด ในพระพุทธศาสนาไม่มีของฟรี ไม่มีความบังเอิญ มันต้องมีที่มาที่ไปทั้งนั้น แต่มันมีที่มาที่ไปเพราะอะไร เพราะว่ากรรมเป็นอนิจจัง คำว่า “อนิจจัง” มันซับซ้อน จนเราไม่บอกว่าเป็นแต่มันเป็นภพใดชาติใดใจ ที่นี้มันเป็นภพใดชาติใด สิ่งของมันเกิดมาแล้ว เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนอย่างนั้น ถ้าเรามีสติปัญญาของเรา เราจะสร้างคุณงามความดีของเรา เราจะสร้างคุณงามความดีของเราไง

เราสร้างคุณงามความดีของเรา ทุกคนจะร้องเรียกทันทีเลย ทำดีแล้วไม่ได้ดี

ทำดีก็ต้องเป็นความดีในตัวเองอยู่แล้ว ทำดีต้องได้ดี ยังยืนยันตลอด ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว แต่คนเรามันทำมามาก พอทำมามาก มันซับซ้อนมาไง การซับซ้อนมาอย่างนั้นนะ ภพชาติ ไฉนให้ผลละ

ความซับซ้อนนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบุพเพนิวาสานุสติญาณ การเกิดอดีตชาตินับต้นนับปลายไม่ได้ การนับต้นนับปลายไม่ได้มันถึงซับซ้อนขึ้นมา คุณารมณ์เราสิ เดียวก็ดี เดียวก็ร้าย เวลามันคิดดีๆ ก็ดีมาหลาย แต่ไม่มีอะไรส่งเสริมให้มันคิดต่อเนื่องขึ้นไปไง แต่เวลามันคิดร้าย โอ้โฮ! มันจำแม่นเลย มันจำแม่นมาก แล้วพอจำแม่นมาก มันก็ให้ผลกับความเจ็บช้ำน้ำใจมาก

ทีนี้ความให้ผลเจ็บช้ำน้ำใจมาก ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะมาฆโลมตรงนี้ไง ถ้ามันฆโลมตรงนี้นะ เราไม่มีสติปัญญาสามารถที่จะชนะมัน ไม่มีสติปัญญาสามารถจะรู้เท่ามันนะ แต่ถ้าเรามีศรัทธาความเชื่อในธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเชื่อตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เชื่อตามศาสดาใจ แล้วศาสดาทำขนาดนั้นนะ คนที่หัวใจของเขาที่ไม่เห็นด้วยว่าทำขนาดนั้นมันจะเกิดประโยชน์ได้อย่างไร เกิดประโยชน์ได้อย่างไร

เวลาเกิดประโยชน์อย่างนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะแล้วเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย ตอนนั้นท่านยังไม่ได้ตรัสรู้แน่ อันนั้นคือบารมีที่ว่ามันคิดใฝ่ดีมาตลอด

คูสิ เวลาพราหมณ์พยากรณ์แล้ว ถ้าออกบวชจะได้เป็นศาสดา ถ้าอยู่ปกครองจะได้เป็นจักรพรรดิ พระเจ้าสุทโธทนะก็พยายามรักษาไว้ๆ แต่ด้วยบุญอันนั้นนะ ด้วยบุญอันนั้น ด้วยการกระทำอันนั้นนะ ไปเที่ยวสวนเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มันสะเทือนใจมาก แล้วมันก็เป็นคติธรรมของพวกเรา เวลาจะเผาศพให้เวียน ๓ รอบ ๓ รอบ เขาให้เตือนพวกเรานี้แหละ พระพุทธเจ้าไปเที่ยวสวนไปเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย ท่านยังหาทางออกเลย โอ้เราจงศพข้างหน้าเลยนะ เราไปกันทุกงานเลยนะ มันได้คิดอะไรบ้างหรือไม่ นี่มันเป็นคติธรรมๆ คติธรรมเขาให้ได้คิดใจ

คนเรานี้เขาไปเจอสิ่งใดขึ้นมาเขาคิดได้ เหมือนทางโลก ถ้าเขามีสติปัญญาของเขา เขาจะสร้างธุรกิจของเขา เขาจะดูแลรักษาได้ไง ถ้าเราไม่ทันเขา เราไม่ทันเขา เราจะเสียเปรียบเขา

ตลอดเวลา พระพุทธศาสนาพูดถึงการจะแก้ปัญหา แก้ด้วยปัญญาๆ ทั้งนั้นนะ ปัญญาทางโลกก็ต้องแก้ปัญหาด้วยปัญญา

เวลาปฏิบัติธรรม โอ้อโฮ! ไม่อย่างนั้นมันจะมีมรรค ๔ ผล ๔ ทำไม โสคาปัตติมรรค สกิทาคามิมรรค อนาคามิมรรค อรหัตตมรรค มรรคแต่ละชั้น ปัญญามันแตกต่างกันเยอะนะ ปัญญาของชั้นโสคาบัน ปัญญาของชั้นสกิทาคามี ปัญญาของชั้นพระอนาคามี ปัญญาของพระอรหันต์ มันแตกต่างกันมหาศาลเลย ไม่อย่างนั้นมันจะมีสติ มหาสติทำไม มีปัญญา มหาปัญญาทำไม มันจะมีปัญญาที่กว้างขวาง ปัญญาที่กว้างใหญ่ มันจะเป็นปัญญาอย่างนั้นได้อย่างไร ทำไมปัญญามันต้องมีมหาปัญญาขึ้นไปอีกล่ะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้ บอกให้ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเวลามันเกิดปัญญาขึ้นมาแล้ว เวลาใครเกิดปัญญาขึ้นมาจะบอกว่าคนฉลาด โอ้อโฮ! ปัญญามหัศจรรย์ๆ นะ...มันจะมีลึกซึ้งกว่านี้อีกเยอะ มันจะมีหัตถ์ธรรม์ลึกซึ้งกว่านี้อีกเยอะ อีกเยอะเพราะอะไร อีกเยอะเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว จะสอนใครได้อย่างไร จะบอกเขาอย่างไร แต่คนสร้างอำนาจาสนามาเหมือนกัน ถ้าสร้างอำนาจาสนาเหมือนกัน เวลาคนทำไปแล้วมันขยับเป็นชั้นๆ ขึ้นไปไง

เริ่มต้นก็ขอมันทำให้ได้ก่อน ทำสมาธิให้ได้ก่อน ถ้าทำสมาธิไม่ได้ ยังไม่เชื่ออะไรเลย แต่ใครทำความสงบของใจได้นะ มันจะเชื่อเลย เชื่อธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เหตุผล เหตุผลคือเวลามันทุกข์มันยาก เวลามันฟุ้งซ่าน เรารู้เลย แล้วมันมีอยู่โดยพื้นๆ มันมีอยู่โดยทุกๆ คน แต่เป็นสมาธินี้ทำได้น้อยมาก แล้วสมาธิที่ทำได้นะ มันไม่ใช่สมาธิ โลกที่ทำการอยู่ที่นี่ ประพฤติปฏิบัติกันอยู่นี้ไม่ใช่สมาธิ มันเป็นคำว่า “ว่างๆ” นึกว่าว่างไง อาศัยธรรมะ

เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยเหตุด้วยผล ด้วยเหตุผล ธรรมะเหนือโลก ธรรมะอันนี้มันเป็นัจธรรมในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ววางธรรมวินัยนี้ไว้ เราไปศึกษาทฤษฎี ขนาดทฤษฎีนะ ทฤษฎีธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ มันมีเหตุมีผลเหนือกิเลสแล้ว แต่เพราะใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ตรัสรู้ เป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราไปจำมาไง หรือว่าเราไปศึกษามา ไปศึกษาตามทฤษฎีมา

ขนาดทฤษฎีอย่างนั้น เรายังข่มขี้กิเลสเราได้เลย มันก็เลยว่างๆ ว่างๆ แต่ว่างๆ มันไม่ใช่สมบัติของตบใจ ไม่ใช่มรรคของตน ไม่ใช่ปัญญาของตนไปศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาแล้วตริกในธรรมอันนั้นไปตริกในธรรมอันนั้น “รู้เท่าๆ ว่างหมดเลย”... เป็นสมาธิหรือ เพราะมันเป็นอารมณ์ อารมณ์ว่าว่าง แต่ตัวมันไม่ว่าง

ถ้าเป็นสมาธิคือตัวจิตว่าง ถ้าตัวจิตว่างมันต้องกำหนดพุทโธหรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิจนตัวมันว่าง ตัวมันจริงๆ ว่าง

คูลี บอกว่าเวลากิเลสมันมาขี้ถ่ายรดไว้แล้วมันก็ไป คืออารมณ์ใช้ใหม่ คือทุกข์ๆ ใช้ใหม่ เราไม่เห็นกิริยา ไม่เห็นตัวจริงเลย แต่เวลาทำสมาธิ มันจะเข้าไปตรงนี้ เข้าไปที่ตัวของมัน พอเข้าไปตัวของมัน เพราะเราเทียบได้เอง ใจที่ว่างๆ ว่างๆ มันก็ เออ! เราก็เคยว่างๆ มาเหมือนกันเนาะ ว่างๆ เราก็ตริกในธรรมมันก็ว่างเหมือนกัน ด้วยเหตุด้วยผลใจ กิเลสมันกลัวอย่างเดียวคือกลัวธรรมะ แล้วธรรมะมันคืออะไร ธรรมะคือสังขารม ศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราตริกตรงนั้นๆ นั่นนะธรรม

กิเลสมันกลัวธรรมๆ แต่กลัวธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ได้กลัวธรรมของเราเนาะ มันอยู่กับใจนี้แหละ แต่ใจยังไม่ได้ทำอะไรมันเลย แต่มันกลัวธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะเราเป็นสาวกสาวกนะ เราเป็นผู้ที่ได้ยินได้ฟัง เราตริกในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันยังกลัวขนาดนั้นจนอารมณ์มันว่าง

อารมณ์ไม่ใช่ตัวเรา พุทโธๆ ก็เป็นอารมณ์ เรากำหนดพุทโธจนพุทโธไม่ได้ พุทโธไม่ได้คือตัวมันเป็น เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิมันหยุด หยุดก็ตัวมันเป็น นี่ไง แต่ทำสมาธิได้มันก็มีหัตถ์จรรยแล้ว พอหัตถ์จรรยขึ้นมา แต่ที่ท่าๆ กันอยู่นี้มันไม่ใช่สมาธิ ถ้ามันเป็นมันก็เป็นตกภวังค์ มันเป็นมิจฉาไปเสีย

การทำสมาธิแล้วมันยังมีมิจฉา มีสัมมา เริ่มต้นแม้แต่ต้นทางที่เราจะออกตัวกัน เราจะเริ่มจุดสตาร์ททำสมาธิ มันยังมีมิจฉา มีสัมมา มีร้อยแปดพันเก้า ไม่อย่างนั้นมันจะเป็นอจินไตยอีกแล้ว อจินไตยคือเรื่องฉาน เรื่องความว่าง อจินไตย เรื่องกรรม

กรรมนะ เพราะคนมันเกิดมามันทำกันมาเยอะใจ คูเสื่อสิ มันล่ามา ชีวิตมันล่าสัตว์ไปเท่าไร ในพระไตรปิฎกนะ เวลาเกิดมาที่ว่าเป็นลูกไปอยู่กับยักษ์ที่กินกันอยู่นั้นนะ มันผลัดกันมา

อย่างนี้ แล้วมันผลัดกัน แล้วไม่รู้ว่าจะชาติไหน แล้วมันเป็นความจำเป็นไหม เขาบอกเลย บอกว่าศีล ๕ ห้ามฆ่าสัตว์ แล้วถ้าเกิดมันเป็นเสือ มันจะถือศีล ๕ อย่างไร

แต่มันต้องย้อนกลับไปว่า ทำไมมันเกิดเป็นเสือล่ะ เพราะถ้ามันเกิดเป็นเสือ มันเป็นสัตว์กินเนื้อ ทำไมมันไม่เกิดเป็นควายล่ะ ถ้ามันเกิดเป็นควาย มันได้กินหญ้าไง นี่เวลาเราคิด เรามาคิดกันตอนนี้ เราเรียกรื่องเอาไว้

กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน เราทำกันมาแล้ว มันให้ผลแล้ว พอให้ผลแล้ว เราจะยอมรับหรือไม่ยอมรับ มันก็เป็นผลอันนั้น แต่ยอมรับหรือไม่ยอมรับ เราเกิดเป็นมนุษย์ เรามีสติปัญญาของเรา เราแยกแยะของเราขึ้นมา ปัญญา มันจะเกิดเป็นชั้นๆ ขึ้นไปนะ ปัญญาตั้งแต่พื้นๆ พื้นๆ ขวนขวายกัน ขวนขวายกันทำเพื่อประโยชน์กับตน เป็นผู้ให้ เป็นผู้ให้ มีเจตนาเป็นผู้ให้ เรายังมีโอกาสเป็นผู้ให้

ภิกษุ ภิกษุเห็นภิกษุในวัฏสงสาร ท่านดำรงชีวิตของท่านได้ ท่านดำรงชีวิตของท่านได้อยู่แล้ว แล้วเรามาเสียดสละทานของเรา ฟังธรรมๆ เพื่อสะกิดหัวใจของเราไป ให้เห็นว่าหัวใจนี้มีคุณค่าที่สุด

บ้านเราจะสร้างมาราคามากน้อยขนาดไหนมันก็อยู่ที่บ้านนะ ตอนนี้เรานั่งอยู่ที่นี้ หัวใจเรามีคุณค่ามากกว่ามันเยอะเลย เราเป็นคนสร้างมา แต่ใจหวังบ้านนะ ฆูนก็ยังไม่ได้อู นี่ก็ยังไม่ได้อู มันมีค่าไหม ถ้าเราตายเดี๋ยวนี้ บ้านก็ตั้งอยู่นั่นนะ ของใครก็ไม่รู้ แต่ใจที่มีค่าๆ ไปไหนไม่รู้เลยนะ ใจที่มีค่าๆ มันมีบุญกุศลเป็นที่พึ่งอาศัยนะ มีบุญมีบาปอกุศลเป็นที่พึ่ง เราตั้งสติที่นี้

ถ้าเราอยู่บ้าน เราก็ดูแลรักษาของเรา สมบัติของเรา นี้ด้วยอำนาจวาสนาบารมีของเรา ด้วยน้ำพักน้ำแรงที่เราสร้างมา มันเป็นสัมมาทิฐิความถูกต้องดีงาม เป็นสมบัติของเราจริงๆ แต่คุณค่าๆ เราเอาคุณค่า คุณค่ามันที่หัวใจ คุณค่ามันอยู่ที่เจ้าของบ้าน ไม่ใช่ตัวบ้าน เพราะเจ้าของบ้านเป็นคนสร้างมันขึ้นมา แต่เราไปติดที่บ้าน เราไม่เห็นคุณค่าของหัวใจเรา นี่ขนาดมูมมอแค่นี้เอง เรายังไม่รู้เท่าทันอะไรมีค่าไม่มีค่าเลย

สิ่งที่มีค่าๆ คือใจของเราละ สิ่งที่เราแสวงหามา สมบัติเราทั้งนั้นนะ แต่มันเป็นสมบัติของเราเพราะเราทำมา เราเป็นคนขวนขวายหามันมา ขวนขวายหามันมาแล้วให้มันมีค่ามากกว่าหัวใจของเราได้อย่างไร

เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติ ปฏิบัติอย่างนั้นนะ ท่านจะเห็นตามความจริงอย่างนั้น ถ้าเห็นตามความจริงอย่างนั้น ทำความสงบของใจเข้ามา ใจสงบแล้วฝึกหัดใช้ปัญญาของมัน ปัญญาของมันจะแยกแยะของมัน สักกายทิฏฐิ สักกายทิฏฐิ ทิฏฐิความเห็นผิดในกายนี้ ทิฏฐิความเห็นผิดในหัวใจของเรา ว่างนอก ไม่ว้างใน ทิฏฐิความเห็นผิดในตัวของมันเอง แล้วเวลาตัวของมันเอง มันทำลายตัวมันเองจนหมดทิฏฐิมานะ หมดทุกอย่าง อย่างมันจะเห็นหมดเลย เห็นจริงๆ พอเห็นขึ้นมาจริงๆ เห็นที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสวงหา ไปเที่ยวสวนเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย คับบัดนี้ ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย แล้วมันเป็นอย่างไรละ

มันเป็นอย่างไรต่อเมื่อรู้อันนี้ เป็นอย่างไรต่อเมื่อปฏิบัติให้เห็นจริงขึ้นมา ถ้าเห็นจริงขึ้นมา เป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันทิฏฐิโก มันเป็นความจริงที่พิสูจน์ได้ แล้วพอความจริงที่พิสูจน์ได้แล้ว ขอให้ปฏิบัติเถอะ เราจะไปไล่ต้อนอาจารย์เลย หลวงตาท่านพูดประจำ ถ้ามเราให้จนสักทีเถอะ วะ ถ้ามหลวงตาให้จนสักที

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราปฏิบัติได้สูงกว่า เราจะไป “โกหกๆ” หลวงตาท่านพูดนะ ถ้ามันผิดพลาดนะ ท่านจะพาไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ไปฟ้องพระพุทธเจ้าว่าพวกเราโกหกกัน นี่ไง มันพิสูจน์ตรงนี้ มันพิสูจน์ที่เราทำความจริงขึ้นมา ถ้าความจริงขึ้นมา มันเป็นหัวใจของมันขึ้นมา ฟังธรรมๆ เพื่อเหตุนี้ไง

สิ่งที่เสียสละ เราแสวงหามาทั้งนั้นนะ สมบัติเราทั้งนั้นนะ แต่เราเป็นคนให้ แล้วเราเป็นคนได้ แล้วปฏิบัติมา ธรรมะของเรา หัวใจของเรา สรรพสิ่งเป็นของเรา เอวัง